

NÁVOD NA OŠETROVANIE OBUVI

VÝBER OBUVI

Pri výbere obuvi dbajte na to, aby zvolený druh, veľkosť a šírka obuvi presne zodpovedala vašim potrebám: dĺžka vnútorného priestoru obuvi – veľkosť – má byť dlhšia ako dĺžka chodidla, prsty by sa nemali v žiadnom prípade dotýkať vnútornej strany špičky obuvi (tzv. nadmerok). Po návrate domov si obuv ešte raz v klude vyskúšajte. Je potrebné si uvedomiť, že nie každá topánka „padne“ na každú nohu. Nevhodne zvolený druh obuvi, veľkosť, šírka alebo tvar obuvi nemôžu byť dôvodom k neskoršej reklamácií.

Nezabudnite vziať do úvahy účel použitia, prevedenie, materiálové zloženie a spôsob ošetrovania obuvi. Len obuv dobre zvolená z hľadiska funkčného, sortimentového a veľkostného je predpokladom naplnenia úžitkovej hodnoty a účelu obuvi. Po celú dobu používania venujte maximálnu pozornosť všetkým základným pravidlám používania obuvi. Zvlášť je nutné predchádzať všetkým faktorom nepriaznivo ovplyvňujúcim plnú funkčnosť a životnosť obuvi, ako napr. vysoká intenzita užívania obuvi (nedoporučujeme používať každodenne rovnakú obuv), používanie obuvi k nevhodnému účelu, pranie obuvi, atď.

Ďalšou nutnou podmienkou pre zachovanie dobrého stavu obuvi a jej plnej funkčnosti je pravidelná údržba. K ošetrovaniu obuvi používajte len prostriedky k tomu určené. Nesprávna alebo nedostatočná údržba obuvi podstatne skracuje jej plnú funkčnosť a životnosť.

ÚČELOVOSŤ OBUVI

Pre každý účel použitia je vhodný iný druh obuvi. Účelovosť ovplyvňuje voľbu použitého materiálu, konštrukciu, prevedenie a spôsob údržby obuvi. Pri výbere berte do úvahy, na aký účel chcete obuv používať.

Vychádzková obuv je obuv určená k noseniu v exteriéri a interiéri. Vyznačuje sa klasickou konštrukciou, bez výraznejších módných prvkov. Obvykle sú u nej životnosť a pohodlnosť dôležitejšie ako módnosť. Je charakteristická veľkou pestrosťou strihov. Pre uzavreté strihy vychádzkovej obuvi je najnižšia možná teplota použiteľnosti -5 °C. Vychádzková flexibilná obuv je určená do suchého prostredia (nepoužívajte ju vo vlhkom ani mokrom prostredí).

DRUHY OBUVI

Zimná obuv – je obuv určená k noseniu v exteriéroch v zimnom období. Vyznačuje sa vyššou úrovňou tepelne izolačných vlastností, často teplou vlasovou podšívkou a mohutnejšou podošvou, spravidla s protiskizovým dezénom. Zimná flexibilná obuv je určená do suchého prostredia (nepoužívajte ju vo vlhkom ani mokrom prostredí).

Spoločenská obuv – je obuv určená pre krátkodobé nosenie v interiéri pri rôznych spoločenských príležitostiach. Ide väčšinou o celousňovú obuv klasických strihov (poltopánkovú alebo lodičkovú) s usňovou podošvou. Táto obuv je veľmi citlivá na vlhkosť a nerovný povrch, a preto ju nedoporučujeme používať v exteriéroch.

Módna obuv – je obuv určená pre krátkodobé nosenie. Svojou konštrukciou a materiálovým zložením je určená, navrhnutá a vyrobená k noseniu v nenáročných podmienkach a prvoradá je u nej módnosť, než životnosť. Spravidla sa vyznačuje aktuálnymi módnymi prvkami, ktoré tiež určujú jej približnú životnosť. Táto obuv nie je určená pre každodenné, časté používanie. Ak sa rozhodnete používať túto obuv pravidelne, je nutné venovať maximálnu pozornosť stavu spodkových dielcov a celkovému ošetrovaniu a údržbe.

Vysoko módna obuv – je obuv určená pre krátkodobé a občasné nosenie v nenáročných podmienkach. Materiály a typ konštrukcie sú vybrané s vysokým dôrazom na posledné módné trendy, všetko je podriadené vzhľadu a estetickému hodnotu (napr. extrémne predĺžené špičky, podsadené podošvy, vrchný materiál pretiahnutý až do spodnej časti). Použitie neštandardných materiálov a konštrukcií spôsobuje rýchle opotrebenie takejto obuvi. Životnosť obuvi je obmedzená, môže byť aj výrazne kratšia než poskytovaná záručná doba. Táto obuv je určená predovšetkým do suchého prostredia a je nutné predchádzať jej ušpineniu a iným negatívnym vplyvom. Na konštrukciu a materiály sú kladené minimálne technické požiadavky. Táto obuv nie je v žiadnom prípade určená pre každodenné, časté používanie.

Rekreačná obuv – je obuv určená k noseniu vo voľnom čase pri rôznych rekreačno-vychádzkových príležitostiach. Jej konštrukcia je prispôbená k použitiu v exteriéri aj v miernom, upravenom prírodnom teréne. Táto obuv nie je určená k vykonávaniu športových aktivít. Športová obuv – je obuv pre vykonávanie rôznych športových aktivít. Svojou konštrukciou zodpovedá požiadavkám príslušného druhu športu, preto je nutné ju používať len k tomuto športu.

Domáca obuv – ľahká, textilná obuv jednoduchej konštrukcie určená k noseniu v obývacích miestnostiach. Domáca obuv s textilným spodkom (podošvou) je predovšetkým určená k udržaniu nohy v teple – nie je určená k bežnému noseniu. Pri bežnom nosení môže dôjsť k poškodeniu spodku tejto obuvi.

Ďetská obuv – je obuv, na ktorú sú kladené zvláštne nároky. Tieto nároky sú charakterizované potrebami detskej nohy, ktorá sa vyvíja a rastie:

- vyberte obuv, ktorá dobre padne do dĺžky aj do šírky, nezabudnite na nadmerok 10–15 mm,
- detská obuv by mala mať priestannú, guľatú špičku a dostatočne tuhý opätok,
- uprednostňujte členkový strih, šnurovací, alebo s páskom na suchý zips,

- detská noha rastie veľmi rýchlo, kontrolujte preto pravidelne veľkosť nohy a nosenej obuvi,
- nezabudnite, že detská noha sa vyvíja, jej kosti sú mäkké a prípadné nedodržanie základných zásad môže mať za následok poškodenie nohy dieťaťa, veľakrát na celý život,
- vzhľadom k spôsobu užívania detskej obuvi (charakter detskej chôdze) je táto obuv vo väčšej miere vystavená mechanickému poškodeniu – okopaniu, odretiu. Tieto prípadné mechanické poškodenia nemôžu byť dôvodom k reklamácii. Všetka detská obuv, predávaná v e-shope www.belenka.sk, je zdravotne nezávadná a zodpovedá všetkým platným legislatívnym požiadavkám kladeným na tento druh obuvi.

VÝROBNÝ SPÔSOB

Ďalšie hľadisko výrazne ovplyvňujúce funkciu a údržbu obuvi je výrobný spôsob, tzn. spôsob, akým je spojený spodok obuvi so zvrškom.

Obuv lepená – najčastejšie používaná technológia, kedy je spodok obuvi ku zvršku pripevnený lepením. Pevnosť lepeného spoja môže byť negatívne ovplyvnená premočením, alebo prepotením obuvi event, opakovaným používaním nedostatočne vysušenej obuvi. Pri neopatrznej chôdzi môže dôjsť k mechanickému uvoľneniu lepeného spoja (zakopnutie).

Obuv flexibilná – obuv vyrobená týmto spôsobom je veľmi pohodlná, ľahká, ohybná (flexibilná) s efektným prešivaným okrajom. Zvýšená ohybnosť je daná skutočnosťou, že zvršok obuvi je prišívajú priamo k spodnej súčasti bez nutnosti použitia napínacej stielky. Nevýhodou tejto obuvi je jej obmedzená vodonepriepustnosť, ktorá je daná práve prišitím zvršku k spodku, pri ktorom je vrchový materiál perforovaný šitím. Túto obuv používajte predovšetkým v suchom prostredí. Pri zvýšenej vlhkosti môže dôjsť k premočeniu obuvi. Pravidelnou údržbou možno zvýšiť odolnosť tejto obuvi voči vlhkosti. Obuv dôkladne impregnujte a (alebo) krémujte. Zvlášť starostlivo ošetríte prešivaný okraj obuvi vrátane rezov materiálov – túto časť obuvi dôkladne naimpregnujte a v prípade hladkých usní aj nakrámujte (vhodný je prostriedok napr. Collonil Nilfett).

Obuv s priamo tvarovaným spodkom – spodok obuvi je k zvršku pripevnený lisovaním, vstrekaním alebo odlievaním. Kvalita spoja aj samotného spodku obuvi je daná použitým materiálom a dodržaním danej technológie.

POUŽITÝ MATERIÁL, JEHO ÚDRŽBA A OŠETROVANIE

V súčasnej dobe sa používa veľké množstvo materiálov od mnoho druhov usní až po materiály syntetické a textil. Základné znalosti o použitých materiáloch, spolu so správnym ošetrovaním a starostlivou údržbou, predlžujú životnosť vašej obuvi.

Useň – najčastejšie používaný prírodný materiál s ideálnymi vlastnosťami pre výrobu obuvi. Useň je prirodzená, mäkká, má veľmi dobré absorpčné vlastnosti a je schopná sa do istej miery prispôbiť individuálnemu tvaru nohy. Useň je charakteristická svojou premenlivou lícovou kresbou, ktorá potvrdzuje jej prírodný charakter a odlišuje ju tak aj vzhľadom od syntetických materiálov. Useň nie je neobmedzene odolná pôsobeniu vlhkosti a to ani z vonkajšej (klimatické vplyvy) ani z vnútornej strany (pot). O usňovú obuv je preto treba neustále starať. Rozoznávame niekoľko základných druhov usní:

– **Hladká useň** – je useň s jemne štruktúrovaným povrchom s malými pórmí. Obuv zbaťte nečistôt vhodnou kefkou, alebo mäkkou vlhkou handričkou a vytrite do sucha. Použite impregnáciu a vhodný krém požadovaného odtieňu, vyleštite. Pre občasnú údržbu (napr. v práci, behom cestovania) možno použiť aj samoleštiace hubky – tie však dodávajú usni len lesk a nedá sa nimi nahradiť pravidelné ošetrovanie vhodným krémom.

– **Laková useň** – useň s hladkým, lesklým povrchom, ktorý je docielený lakovou úpravou usne. Jej povrch je veľmi chúlостivý na mechanické poškodenie, chemické vplyvy, rozmočenie a mraz. Nečistoty z povrchu usne odstráňte jemnou vlhkou handričkou, povrch ošetríte prostriedkami na lakové usne.

– **Povrstvená useň** – useň, ktorá má na povrchu nanesenú či pripojenú vrstvu fólie alebo plastu. Má podobné vlastnosti ako lakovaná useň. Tento materiál otrite vlhkou handričkou a utrite do sucha, alebo používajte prostriedky určené k ošetrovaniu syntetických materiálov.

– **Nubuk, velúr (semiš)** – je useň brúsená po líci, alebo po rube. Obuv z tohto materiálu ošetrte pryžovou kefkou a prípravkami, ktoré sú určené pre vlasové usne. Tieto prípravky oživujú farbu a môžu byť farebné alebo bezfarebné. Dôležité je ošetrovanie vlasových usní vhodnou impregnáciou, zvyšujúcou odolnosť proti vode. Tieto usne nikdy nekrémujte!

– **Ostatné usne** – existuje celá rada ďalších druhov usní, ktoré sa vyznačujú predovšetkým farebnými efektami a rozmanitosťou spracovania povrchu. Charakteristickou vlastnosťou väčšiny týchto usní je to, že behom používania sa ich vzhľad „vyvíja“. Usne so stieranou úpravou, kedy je pôvodná farba usne prekrytá ďalšou, často kontrastnou farbou. Táto kontrastná farba sa pri nosení na najviac namáhaných miestach stiera, presvitá pôvodná farba. Ďalšou variantou sú usne s mechanicky narušeným lícom, kde je líc novej obuvi popraskaný, je vidieť odlišnú farbu štruktúry usne. Behom nosenia líc ďalej praská na najnamáhanejších miestach sa celkom odlupuje a dochádza k obnaženiu štruktúry materiálu. Popasné zásadné zmeny prebiehajú veľmi rýchlo a pri pokračujúcom používaní sa prehlbujú. Obuv rýchlo získava patinu a charakteristický „použitý“ vzhľad. Tieto zmeny sú žiaduce,

v žiadnom prípade sa nejedná o prejav vady. Tieto usne v žiadnom prípade nekrémujte ani neleštíte. K ošetroeniu používajte bezfarebné impregnačné spreje (COLLONIL VARIO), ktoré nechajte na povrchu obuvi zaschnúť. Impregnácia čiastočne chráni obuv proti vlhkosti a zašpineniu, napriek tomu sa výrazného zašpineniu obuvi vyvarujte, dá sa ho z povrchu usne len veľmi ťažko odstrániť.

Ostatné syntetické materiály a plasty – sú veľmi podobné „ostatným usniam“. Ich charakteristickou vlastnosťou je predovšetkým vyvíjajúci sa vzhľad v priebehu užívania – vrchná farba sa pri používaní na najviac namáhaných miestach stiera, olupuje, praská a prípadne vystupuje kontrastná farba. Tieto zmeny sú pomerne rýchle, zámerné a dotvárajú veľmi módný „opotrebovaný“ vzhľad výrobku. Nejde o chybu, ale o zámer. Povrch je veľmi chúlостivý na mechanické poškodenie a zašpinenie. Výraznému zašpineniu sa vyvarujte, z povrchu materiálu ho možno odstrániť len veľmi ťažko, môže dôjsť k nenávratnému poškodeniu vzhľadu výrobku.

Spodková useň – je druh usne, ktorá sa používa zvyčajne na výrobu podošiev pre spoločenskú obuv. Túto obuv používame prevažne na nosenie v interiéroch. Nehodí sa pre bežné použitie – je veľmi citlivá na vlhko a nerovný povrch, jej prirodzenou vlastnosťou je výrazná kĺzavosť. Usňové podošvy ošetrte vhodným prostriedkom ktorý materiálu dodáva potrebnú vláčnosť, zvyšuje odolnosť proti oderu a proti šmyku. Ak sa rozhodnete používať obuv s usňovou podošvou na bežné nosenie aj mimo interiéru, je nutné jej vhodným spôsobom podlepiť a znížiť tak možnosť jej nadmerného opotrebenia, alebo poškodenia. Takto upravenú obuv však v žiadnom prípade nedoporučujeme používať vo vlhkom prostredí. Niektoré podpätky pánskej aj dámskej obuvi sú potiahnuté usňou. Povrch týchto podpätkov je nutné pravidelne ošetrovať impregnáciou a krémom; zároveň je treba zamedziť zvýšenému pôsobeniu vlhkosti a mechanickému narušeniu poťahu podpätkov.

Textil – používa sa na ľahšiu, často letnú alebo domácu obuv. Textilnú obuv ošetrte za sucha kefovaním a vhodnými prostriedkami na textil, ktoré ju čistia, impregnujú, oživia farby a čiastočne zamedzia ušpineniu. Textilnú obuv nepoužívajte vo vlhkom prostredí – nie je odolná voči pôsobeniu vonkajšej vlhkosti.

Syntetické materiály – plasty, koženky – tieto materiály vzhľadom často pripomínajú useň, ale ich vlastnosti nedosahujú kvalitu prírodných usní, napr. majú obmedzenú priedušnosť, spôsobujú teda vyššiu potivosť nôh. Táto obuv je veľmi nenáročná na údržbu. Plastové súčasti obuvi (zvršok aj spodok), ktoré sú farbené po povrchu, sú veľmi náchylné k mechanickému poškodeniu spôsobenému napr. zakopnutím. Pri tomto poškodení dochádza k zodretiu farby na povrchu a k presvitaniu pôvodnej farby materiálu. Tieto prípadné mechanické poškodenia nemôžu byť dôvodom k rekla-

mácii. Umývajte ju vlhkou handričkou s prídavkom (pridaním) saponátu a utrite do sucha.

Pryž – obuv umývajte vlhkou handričkou s prídavkom saponátu a utrite do sucha.

Vodeodolná membrána – špeciálne materiály tohto druhu zaručujú vodeodolnosť a priedušnosť obuvi. Obuv najskôr očistite od hrubej špiny pomocou vlažnej vody a hubky alebo kefy. Po uschnutí povrchu obuvi naimpregnujte vhodným impregnačným prostriedkom – používajte iba prípravky, ktoré doporučujú výrobcovia týchto membrán (napr. Collonil).

Ďalšie zásady správneho udržiavania a ošetrovania obuvi:

- Pri obúvaní obuvi, hlavne obuvi s uzavretou pätou, používajte obuváky.
- Po vyzutí obuv napnite na napínaky zodpovedajúcej veľkosti.
- Striedajte často obuv, hlavne vo vlhkom prostredí (neodporúčame používať každodenne rovnakú obuv).
- Obuv je nutné nechať po každom použití dôkladne vyschnúť a vyvetrať (i s vybratou vkladacou stielkou) – aj po krátkom použití dochádza k zvlhnutiu vnútra obuvi vplyvom potenia nôh.
- Používanie nedostatočne vysušenej obuvi spôsobuje jej nadmerné opotrebenie (zvlášť stielok a podšívok).
- Obuv pred prvým použitím naimpregnujte a ošetrte vhodnými ošetrovacími prostriedkami, ďalšie ošetrovanie vykonávajte podľa potreby.
- Vyvarujte sa rozmočneniu obuvi, ktoré poškodzuje vzhľad povrchovej úpravy a deformuje tvar obuvi.
- Žiadna obuv nie je neobmedzene odolná proti vlhkosti – vhodnou impregnáciou iba zvyšujeme jej odolnosť proti vonkajšej vlhkosti – dážď, sneh. Jediným druhom obuvi, ktorý odoláva pôsobeniu vlhkosti bez negatívnych zmien, je obuv celoplastová a celopryžová.
- Premočenú obuv vypchajte novinami a postupne sušte mimo dosah zdroja zvýšenej teploty.
- Veľmi negatívny vplyv má na vzhľad obuvi pôsobenie posypových materiálov, ktorými sa v zimnom období ošetrujú komunikácie. Agresívne chemické látky obsiahnuté v posypoch narušujú štruktúru materiálov, spôsobujú bobtnanie a výskyt charakteristických svetlých škvrn. Snažte sa obmedziť pôsobenie týchto látok na obuv. Obuv po použití utrite od zvyškov snehu či vlhkosti. Obuv pravidelne ošetrte; správne ošetrovaná obuv lepšie odoláva týmto negatívnym vplyvom. Obuv poškodenú týmto spôsobom nie je možné reklamovať.
- Všetky šité spoje a perforovanie znamenajú porušenie celistvosti materiálov a tým pádom aj obmedzeniu odolnosti obuvi voči pôsobeniu vonkajšej vlhkosti.
- Sýte a tmavé odtiene brúsených usní (napr. červená, tm. modrá) môžu čiastočne pušťať farbu.
- Vnútorne vybavenie obuvi môže do istej miery zapušťať farbu, pamätajte nato najmä pri nosení nohavíc za-

- sunutých do obuvi (týka sa to aj horných vnútorných lemov obuvi vyšších strihov).
- Detská zimná otepľovacia obuv, tzv. „snehule“, je určená predovšetkým do snehu a nemala by byť jedinou zimnou obuvou Vášho dieťaťa.
 - Žiadnu obuv zásadne nedoporučujeme prať v pračke ani ručne.
 - Pri ošetrovaní obuvi v žiadnom prípade nepoužívajte rozpúšťadlá ani iné podobné latky (napr. acetón, lieh).
 - Opotrebenie pätníkov súvisí s veľkosťou ich plochy. Na malý pätník (napr. na ihlovom podpätku) pôsobí veľký tlak a opotrebuje sa podstatne rýchlejšie, než pätník s väčšou plochou.
 - Včasnou základnou údržbou alebo výmenou opotrebovaných pätníkov, podošiev (príp. podrážok), vkladajúcich či vlepovacích stielok alebo šnúrok zabránite poškodeniu ďalších súčastí vašej obuvi; toto prípadné poškodenie nemôže byť dôvodom k reklamácií – ide o základnú údržbu, ktorú si zaistuje zákazník sám.
 - Prírodnou vlastnosťou podošiev vyrobených z údeného kaučuku, tzv. surovej gumy je charakteristický zápach po údení.
 - Nohu je nutné v obuvi dostatočne upevniť šnurovaním, zapínanými pásikmi apod. Nedostatočné upevnenie nohy v obuvi môže byť príčinou nadmerného opotrebenia podrážok a stielok.
 - Niektorá dámska remienková obuv je pri zapínacej pracke vybavená pružnou časťou, tzv. pruženkou. Tá je tu umiestnená predovšetkým pre zvýšenie komfortu chôdze. Pracku je nutné pri každom obutí, či vyzutí rozopnúť a zapnúť tak, aby nedošlo k nadmernému namáhaniu gumy a tým k jej rýchlemu opotrebovaniu.
 - Väčšina podošiev používaná k výrobe bežnej obuvi nie je odolná proti pôsobeniu benzínu, nafty, olejov a podobných látok. Ak dôjde k styku týchto látok so spodkom obuvi, dochádza k poškodeniu podošvy. Zvlášť náchylné k tomuto poškodeniu sú podošvy zo surovej gumy, tzv. krepky.
 - Sýte a pastelové farby vrchných materiálov môžu v priebehu užívania zosvetliť. Pravidelnou údržbou bezfarebným krémom možno farebnú zmenu zmieriť.
 - Biele materiály môžu v priebehu užívania do určitej miery zožltnúť.
 - V dôsledku odlišnej konštrukcie módnjej obuvi s predĺženou špičkou a tenkou podošvou dochádza pri chôdzi k opakovanému kontaktu špičky obuvi s podložkou (podlaha, chodník, cesta). Dôsledkom je pomerne rýchle a intenzívne opotrebenie špičiek podošvy, prípadne aj zvrškov. Obuv je nutné pravidelne kontrolovať a včas uskutočniť podlepenie podošvy.
 - Žiadnu našu obuv nemožno používať ako obuv pracovnú, pretože nespĺňa prísne požiadavky kladené na tento druh obuvi.
 - Kovové ozdoby môžu v priebehu užívania černej. Včasným a pravidelným čistením materiálu zamedzíte trvalým farebným zmenám na výrobku.
 - Štrasy, kamienky a podobné ozdoby obuvi sú v priebehu používania vystavené výraznému mechanickému namáhaniu a tým dochádza k ich odpadávaniu a ulamovaniu. Ide o bežný prejav opotrebenia – tieto vysoko módné súčasti nemožno na obuvi pevne zafixovať.
 - Pri používaní obuvi k riadeniu motorových vozidiel dochádza k rýchlejšiemu opotrebeniu (prípadne i poškodeniu) pätníkov, podpätkov a ich poťahov a celej pätovej časti obuvi.
 - Letná otvorená obuv (napr. tzv. žabky) a módna textilná obuv (plátanky) má obmedzenú životnosť, cca 1 sezónu.
 - Prírodnou vlastnosťou vysoko lesklých (metalizovaných) materiálov je pomerne rýchle otieranie.
 - Pri každom syntetickom materiáli dochádza k jeho prirodzenému starnutiu, a to aj keď sa nepoužíva.
 - Pri podošvách s viditeľnou penovou štruktúrou (napr. EVAC) dochádza k pomerne rýchlemu opotrebovaniu. Veľmi ľahké podošvy (PUR podošvy) majú výrazne kratšiu životnosť, ako podošvy z iných materiálov, opotrebenie sa u nich prejavuje praskaním.

Nižšie uvádzame prehľad piktogramov základných druhov materiálov používaných na jednotlivé časti obuvi. Tieto piktogramy Vám uľahčia orientáciu v materiálovom zložení obuvi.

V prípade vašich otázok, námietov a pripomienok nás môžete kontaktovať:
Be Lenka s. r. o., tel.: +421 948 191 469, e-mail: info@belenka.com, internet: www.belenka.sk
Be Lenka s. r. o., A. Bernoláka 2202/12, 010 01 Žilina

Prajeme vám pohodlnú chôdzu v našej obuvi.